

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16.02.2021, sp. zn. 28 Cdo 3772/2018, ECLI:CZ:NS:2021:28.CDO.3772.2018.1

Číslo: 86/2021

Právní věta:

Za přiměřenou a rozumnou výši peněžité náhrady za nevydané pozemky podle § 16 odst. 1 zákona č. 229/1991 Sb. (ve znění pozdějších předpisů) lze pokládat (s výhradou změny poměrů) šestinásobek ceny odňatých nemovitostí určené podle vyhlášky č. 182/1988 Sb., ve znění vyhlášky č. 316/1990 Sb.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 16.02.2021

Spisová značka: 28 Cdo 3772/2018

Číslo rozhodnutí: 86

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Zmírnění křivd (restituce)

Předpisy: předpisu č. 182/1988Sb. ve znění od 01.09.1990
§ 16 odst. 1 předpisu č. 229/1991Sb.
§ 28a předpisu č. 229/1991Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud k dovolání žalované zrušil rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 3. 11. 2017, sp. zn. 69 Co 279/2017, v části výroku I., již byl potvrzen rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 3 ze dne 3. 3. 2017, sp. zn. 4 C 100/2016, co do výroku I., a ve výrocích II. i III.; současně zrušil rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 3 ze dne 3. 3. 2017, sp. zn. 4 C 100/2016, ve výrocích I. a III. a věc v tomto rozsahu vrátil Obvodnímu soudu pro Prahu 3 k dalšímu řízení.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Obvodní soud pro Prahu 3 rozsudkem ze dne 3. 3. 2017, č. j. 4 C 100/2016-64, uložil žalované zaplatit žalobci 44.083.680 Kč se specifikovaným úrokem z prodlení (výrok I.), v části, v níž se žalobce domáhal zaplacení dalších 155.103.877 Kč i zbytku příslušenství, žalobu zamítl (výrok II.) a rozhodl o náhradě nákladů řízení (výrok III.). Žalobce požadoval zaplacení celkem 199.187.557 Kč s příslušenstvím coby finanční náhrady za odňaté a nevydané pozemky ve smyslu § 16 odst. 1 zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění

pozdějších předpisů. Soud prvního stupně dovedl, že žalobce je nositelem restitučního nároku ve smyslu právě citovaného předpisu, na nějž již obdržel částečné plnění v podobě náhradních pozemků. Rozsah dosud neuspokojené části tohoto nároku stanovil soud na základě premisy, že všechny pozemky odňaté právním předchůdcům žalobce měly v době přechodu na stát stavební charakter. Při vyčíslení jejich hodnoty se ovšem soud odchýlil od vyhlášky č. 182/1988 Sb., o cenách staveb, pozemků, trvalých porostů, úhradách za zřízení práva osobního užívání pozemků a náhradách za dočasné užívání pozemků, ve znění vyhlášky č. 316/1990 Sb., neboť v duchu recentní judikatury Ústavního soudu pokládal náhradu stanovenou podle tohoto předpisu za nepřiměřeně nízkou. Soud proto vyšel ze současné hodnoty pozemků stanovené na základě vyhlášky č. 441/2013 Sb., k provedení zákona o oceňování majetku (oceňovací vyhláška), ve znění účinném v době rozhodování soudu. Vycházel-li zákonodárce v rámci tvorby zákona č. 229/1991 Sb. z tehdy účinného cenového předpisu, je logické opřít se při kvantifikaci náhrady, jejíž výše byla oproti textu právní úpravy modifikována s ohledem na změnu hospodářských poměrů, o aktuálně účinnou oceňovací vyhlášku.

2. Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 3. 11. 2017, č. j. 69 Co 279/2017-103, rozsudek soudu prvního stupně napadený odvoláním obou účastníků ve výrocích I. i II. potvrdil (výrok I.), ve výroku III. jej změnil, neboť na rozdíl od obvodního soudu aplikoval § 142 odst. 3 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“), přiznal žalobci plnou náhradu vynaložených nákladů řízení (výrok II.) a současně rozhodl o nákladech odvolacího řízení (výrok III.). Odvolací soud podrobně citoval nález Ústavního soudu sp. zn. [II. ÚS 4139/16](#) a na jeho základě uzavřel, že by peněžitá náhrada vypočtená podle vyhlášky č. 182/1988 Sb. nebyla v posuzované věci (i s ohledem na liknavý přístup žalované k uspokojování restitučního nároku žalobce) přiměřená. Jsou tudíž dány předpoklady pro odchýlení se od právě citovaného oceňovacího předpisu. Požadavek žalobce na přiznání plnění odpovídajícího tržní ceně není opodstatněný, neboť takový postup by nedosahoval rozumné rovnováhy mezi právem žalobce na náhradu a obecným zájmem v podobě ekonomické únosnosti vypořádání historických křivd. Aproboval proto použití vyhlášky č. 441/2013 Sb. (včetně všech „indexů a koeficientů“), a tedy rovněž výši náhrady, k níž soud prvního stupně na základě tohoto předpisu dospěl.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

3. Toto rozhodnutí napadla dovoláním v potvrzující části výroku I. (podle obsahu dovolání pouze v té jeho části, jíž byl potvrzen první výrok rozhodnutí obvodního soudu) a ve výrocích II. i III. žalovaná, jež poukázala na judikaturu Nejvyššího soudu, z níž se podle jejího názoru podává, že je při vyčíslování náhrady poskytované oprávněným osobám v režimu zákona č. 229/1991 Sb. zapotřebí vycházet z § 28a tohoto předpisu a že ani výklad vstřícný vůči restitucentům nesmí vést k překročení zákonného rámce částečného zmírňování majetkových křivd. Přiznání vyšší náhrady, než umožňuje § 28a zákona č. 229/1991 Sb., tak zakládá odklon od ustálené judikatury dovolací instance.

4. Pakliže Ústavní soud v nálezu sp. zn. [II. ÚS 4139/16](#) dovedl, že finanční náhrada vyplácená v režimu zákona č. 229/1991 Sb. může být podle okolností přiměřeně zvýšena, vytvořil tím celou řadu dosud neřešených otázek: konkrétně jakým způsobem přiměřenost náhrady dosáhnout; zda se má stát základem její kalkulace jiný cenový předpis; zda je třeba k přecenění restitučního nároku přistupovat s ohledem na plynutí času v každém případě, nebo pouze výjimečně tam, kde jsou dány další speciální podmínky; zda tím není založeno nerovné postavení oprávněných osob, které obdržely náhradu dle doslovného výkladu § 28a zákona č. 229/1991 Sb., a těch, jimž by měla náležet náhrada dle cen aktuálních; zda je při vyplácení peněžitě náhrady namíste zohledňovat již poskytnutou náhradu naturální představovanou náhradními pozemky; a jaký vliv na stanovení výše náhrady má skutečnost, že byl pozemek vydaný jako náhradní žalobcem převeden na třetí osobu za cenu o řád vyšší.

5. V poměrech aktuální kauzy žalovaná zdůrazňuje, že žalobcem nebyly tvrzeny a prokazovány žádné mimořádné okolnosti, jež by opodstatňovaly navýšení příslušné peněžité náhrady. Údajná přílišná délka uspokojování restitučního nároku žalobce takovou významnou skutečností být nemůže, jelikož sama existence tohoto nároku byla po dobu 10 let právně sporná (soudy se rozcházely v názoru, zda nezanikl podle § 13 odst. 6 a 7 zákona č. 229/1991 Sb.) a žalobce se nikdy neúčastnil veřejných nabídek. Soudy rovněž dostatečně nereflektovaly ochotu, s níž žalovaná žalobci poskytla peněžitou náhradu v rozsahu odpovídajícím § 28a zákona č. 229/1991 Sb.

6. Žalovaná proto navrhuje, aby dovolací soud zrušil rozsudek odvolacího soudu v napadené části výroku I. a ve výrocích II. a III., jakož i rozsudek soudu první instance ve výrocích I. a III. a věc Obvodnímu soudu pro Prahu 3 vrátil k dalšímu řízení.

7. K dovolání se vyjádřil žalobce, jenž reagoval na předloženou dovolací argumentaci, a navrhl, aby Nejvyšší soud dotčený opravný prostředek zamítl.

III.

Přípustnost dovolání

8. Nejvyšší soud usnesením ze dne 2. 10. 2019, č. j. [28 Cdo 3772/2018](#)-150, řízení o dovolání přerušil a věc předložil Ústavnímu soudu (výrok I.) s návrhem, aby Ústavní soud zrušil část § 16 odst. 1 zákona č. 229/1991 Sb. znějící „stanovené podle § 28a“ (výrok II.), a odložil vykonatelnost rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 3. 11. 2017, č. j. 69 Co 279/2017-103, ve výroku I., pokud jím byl potvrzen výrok I. rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 3 ze dne 3. 3. 2017, č. j. 4 C 100/2016-64, a v akcesorických výrocích II. i III. do právní moci rozhodnutí o dovolání v této věci.

9. Nálezem pléna ze dne 12. 1. 2021, sp. zn. [Pl. ÚS 21/19](#), Ústavní soud řečený návrh Nejvyššího soudu zamítl. V odůvodnění svého judikátu vyložil, že setrvává na závěru o možnosti ústavně konformního výkladu sporného ustanovení zákona č. 229/1991 Sb. Dodal ovšem, že není úkolem Ústavního soudu, aby obecným soudům určoval konkrétní postup, jímž mají dospět k přiměřené výši náhrady. Zdůraznil, že finanční náhrada nemusí být nutně ekvivalentem aktuální tržní ceny, má nicméně umožnit odčinění nebo zmírnění křivd tak, jako by tomu bylo při vydání věci. Touto myšlenkou vedené určování přiměřené a rozumné výše náhrady je prismaticem ústavního pořádku dostatečné pro vyloučení porušování ústavně zaručených práv jednotlivců. Bližší podoba určování výše náhrady závisí na zobecnění specifik jednotlivých případů, k němuž na úrovni běžného zákona není Ústavní soud povolán. Upřesňování obecných zákonných pravidel výkladem, případně vyplňování mezer v zákoně, je na podkladě jednotlivých případů na úrovni obyčejného zákona úlohou obecných soudů. Ústavní soud připomněl, že nosnými částmi odůvodnění nálezu sp. zn. [II. ÚS 4139/16](#) i samotného nálezu sp. zn. [Pl. ÚS 21/19](#), jimiž byl proveden ústavně souladný výklad pro tuto věc relevantních ustanovení zákona č. 229/1991 Sb., jsou podle čl. 89 odst. 2 Ústavy České republiky vázány všechny orgány i osoby, tedy rovněž Státní pozemkový úřad.

10. Nejvyšší soud proto předně v souladu s § 111 odst. 2, větou druhou, o. s. ř. rozhodl o pokračování v dovolacím řízení s ohledem na odpadnutí překážky, pro niž bylo toto řízení přerušeno.

11. Při rozhodování o dovolání bylo postupováno podle občanského soudního řádu ve znění účinném od 30. 9. 2017, které je dle čl. II bodu 2 zákona č. 296/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, rozhodující pro dovolací přezkum.

12. Nejvyšší soud se jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno řádně a včas, osobou k tomu oprávněnou a jednající podle § 241 odst. 2 písm. b) o. s. ř., zabýval jeho přípustností.

13. Podle § 237 o. s. ř. není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu nebo která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně, anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

14. Dovolání je přípustné pro dovolatelkou předestřenou otázku, jak stanovit přiměřeně zvýšenou finanční náhradu ve smyslu § 16 odst. 1 zákona č. 229/1991 Sb. za pozemky, které se oprávněně osobě nevydávají a za které nelze poskytnout jiný pozemek.

IV.

Důvodnost dovolání

15. V souladu s § 28a zákona č. 229/1991 Sb. platí, že pokud daný předpis nestanoví jinak, poskytují se náhrady podle tohoto zákona v cenách platných ke dni 24. 6. 1991, a to u věcí nemovitých v cenách podle vyhlášky č. 182/1988 Sb. Judikatura, jejíž trvajících relevanci jednomyslně stvrdilo plénum Ústavního soudu v nálezu ze dne 12. 1. 2021, sp. zn. [Pl. ÚS 21/19](#), však dovozuje, že peněžité náhrada za nevydané pozemky podle § 16 odst. 1 vypočtená v souladu s § 28a zákona č. 229/1991 Sb. a vyhláškou č. 182/1988 Sb. představuje pouhý základ finanční náhrady, která může být v závislosti na konkrétních okolnostech zvýšena. Náhradní plnění totiž musí být poskytnuto ve výši, jež bude s ohledem na účel restitučních zákonů přiměřená a rozumná (viz zejména náleží Ústavního soudu ze dne 18. 7. 2017, sp. zn. [II. ÚS 4139/16](#), bod 48, či rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. 7. 2019, sp. zn. [28 Cdo 3508/2018](#), nebo jeho usnesení ze dne 22. 4. 2020, sp. zn. [28 Cdo 1028/2020](#)).

16. Dovolací soud zdůrazňuje, že tyto závěry nejsou v rozporu s jeho dřívější judikaturou, na niž dovolatelka odkazuje, neboť v rozsudcích Nejvyššího soudu ze dne 21. 2. 2008, sp. zn. [28 Cdo 1518/2007](#), a ze dne 3. 6. 2015, sp. zn. [28 Cdo 4678/2014](#), respektive jeho usnesení ze dne 13. 3. 2012, sp. zn. [28 Cdo 127/2012](#), ze dne 9. 10. 2013, sp. zn. [28 Cdo 1816/2013](#), a ze dne 3. 2. 2016, sp. zn. [28 Cdo 3689/2015](#), byl pouze reprodukován obsah § 28a zákona č. 229/1991 Sb., a to navíc při výkladu problematiky oceňování odňatých nemovitostí nebo poskytování naturální náhrady. Ustanovení § 28a zákona č. 229/1991 Sb. přitom zůstává nadále platnou a účinnou součástí českého právního řádu; v souladu se závazným právním názorem Ústavního soudu nicméně v současnosti – s ohledem na vývoj cenových poměrů ode dne účinnosti zákona č. 229/1991 Sb. – stanoví jen základ finanční náhrady, jenž může být odpovídajícím způsobem zvýšen. Toliko v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 9. 2016, sp. zn. [28 Cdo 4401/2015](#), byla možnost odchýlení se od cen zjištěných v souladu s § 28a zákona č. 229/1991 Sb. a vyhláškou č. 182/1988 Sb. při výpočtu peněžité náhrady podle § 16 odst. 1 zákona č. 229/1991 Sb. výslovně negována; právě toto usnesení však zrušil Ústavní soud nálezem sp. zn. [II. ÚS 4139/16](#). Konečně žalovanou citovaná usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 9. 2016, sp. zn. [28 Cdo 4841/2014](#), a ze dne 5. 4. 2017, sp. zn. [28 Cdo 4835/2016](#), v obecné rovině akcentují, že vymezování rozsahu majetkových restitucí náleží demokraticky zvolenému zákonodárci a že není úlohou moci soudní, aby jím stanovený rámec restitučního procesu překračovala. Ani tyto zásady však podle závazného názoru Ústavního soudu nebrání shora zmiňovanému navýšení peněžité náhrady poskytované dle § 16 odst. 1 zákona č. 229/1991 Sb. (viz náleží Ústavního soudu sp. zn. [Pl. ÚS 21/19](#), bod 70).

17. Konkrétní kritéria pro adekvátní zvýšení finanční náhrady za nevydané pozemky však dosud byla vymezována toliko negativně v tom smyslu, že byl reprobován výpočet podle vyhlášky č. 441/2013 Sb., k provedení zákona o oceňování majetku (oceňovací vyhláška), jenž – v kontextu tehdy řešeného případu – vedl ke stanovení 29krát vyšší náhrady než postup podle vyhlášky č. 182/1988 Sb. (srovnej již citovaný rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. [28 Cdo 3508/2018](#) a také usnesení téhož soudu ze dne 2. 6. 2020, sp. zn. [28 Cdo 1029/2020](#)). Rozhodovací praxe současně akcentovala, že výše náhrady

nemusí odpovídat aktuálním tržním cenám odňatých nemovitostí (srovnej opět nálezný pléna Ústavního soudu sp. zn. [Pl. ÚS 21/19](#), bod 64).

18. Při řešení problematiky přiměřeného zvýšení náhrady vypočtené podle § 16 odst. 1 a § 28a zákona č. 229/1991 Sb. vychází Nejvyšší soud z premisy, že si nelze vystačit s vágními měřítky rozumnosti a přiměřenosti se zřetelem ke všem okolnostem případu. Stanovení jednoznačného mechanismu zjišťování rozsahu předmětného náhradního plnění je důležité pro soudní praxi, která v tomto směru vykazuje znaky neakceptovatelné divergence, ale je ještě významnější pro postup Státního pozemkového úřadu, jemuž vyplácení peněžních náhrad náleží primárně, a jenž by tak měl být zásadně schopen restituční nároky uspokojovat bez nutnosti vedení soudního řízení. Představa, že by tento orgán prováděl v každé jednotlivé věci posouzení skutkových specifik případu a následně by uplatněním volné úvahy stanovil konkrétní částku v širokém intervalu mezi cenou podle vyhlášky č. 182/1988 Sb. a aktuální tržní hodnotou odňatých statků, se (nehledě na vázanost tohoto úřadu nosnými důvody judikátů Ústavního soudu) jeví jednak zcela iluzorní a jednak nežádoucí z hlediska konzistence a předvídatelnosti postupu orgánů veřejné moci.

19. Dovolací soud proto dospívá k závěru, že je zapotřebí vytvořit postup, jehož v podstatě mechanickou aplikací bude možné vyčíslit zvýšenou náhradu ve smyslu § 16 odst. 1 zákona č. 229/1991 Sb., která bude v obecné rovině pokládána za přiměřenou a bude dále navyšována, či naopak snižována toliko ve výjimečných případech. Za tím účelem je nezbytné stanovit koeficient, jímž budou s ohledem na změny tržních poměrů, jež nastaly po účinnosti zákona č. 229/1991 Sb., násobeny ceny nemovitostí vyplývající z vyhlášky č. 182/1988 Sb. Jeví se racionální, aby tento koeficient odrážel míru inflace, a vyrovnával tudíž ztrátu hodnoty peněz, k níž došlo ode dne účinnosti zákona č. 229/1991 Sb. do současnosti. Vynásobením náhrad stanovených podle vyhlášky č. 182/1988 Sb. takovým koeficientem zajistí, že se oprávněným osobám dostane peněžitého plnění, jímž budou moci své potřeby uspokojit v obdobné míře, jako kdyby obdržely v roce 1991 kompenzaci odpovídající v souladu s § 28a zákona č. 229/1991 Sb. vyhláše č. 182/1988 Sb. Takto kvantifikované náhradní plnění bude zároveň alespoň částečně reflektovat zákonodárcem (v § 28a zákona č. 229/1991 Sb.) projevenou vůli ohledně míry, v níž mají být historické majetkové křivdy při poskytování peněžité náhrady podle § 16 odst. 1 zákona č. 229/1991 Sb. zmírněny.

20. Nejvyšší soud vycházel z Českým statistickým úřadem publikovaných údajů o meziročních mírách inflace v České republice v letech 1991 až 2021 (https://www.czso.cz/documents/10180/123502879/32018120_0304.pdf), jež pokládal za obecně známé skutečnosti (§ 121 o. s. ř.), a následujícím postupem odvodil vztah pro výpočet kumulované míry inflace za sledované období („ x_n “ označuje cenu zboží v roce „ n “, „ i_n “ značí procentní míru inflace v roce „ n “ a „ i_{cum} “ vyjadřuje kumulovanou procentní míru inflace mezi lety 1991 a 2021):

21. Aplikací posledně zmíněné operace na data Českého statistického úřadu Nejvyšší soud dospěl k závěru, že kumulovaná míra inflace mezi lety 1991 a 2021, tj. od počátku roku 1991 do konce roku 2020, činila 439 %. Z toho vyplývá, že koeficientu pro násobení cen dle vyhlášky č. 182/1988 Sb. by v roce 2021 bylo namíste přiřadit hodnotu 5,39. V rámci obecného principu vstřícnosti k oprávněným osobám při výkladu a aplikaci restitučních předpisů (srovnej např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 3. 11. 2016, sp. zn. [28 Cdo 945/2016](#), uveřejněný pod č. 39/2018 Sb. rozh. obč., či nálezy Ústavního soudu ze dne 21. 5. 2013, sp. zn. [IV. ÚS 1088/12](#), bod 12, a ze dne 23. 2. 2015, sp. zn. [I. ÚS 1713/13](#), bod 36), jakož i snahy o stabilizaci hodnoty koeficientu pro období několika příštích let, v nichž lze očekávat pokračování inflačního vývoje, nicméně dovolací soud dotčenému koeficientu přiřadil hodnotu nejbliže následujícího celého čísla, tj. čísla 6 (pod vlivem výkladového principu *in favorem restitutionis* Nejvyšší soud rovněž zjišťoval kumulativní míru inflace od počátku roku 1991, přestože zákon č. 229/1991 Sb. nabyl účinnosti až v průběhu tohoto roku). Za přiměřenou a rozumnou finanční náhradu podle § 16 odst. 1 zákona č. 229/1991 Sb. lze tedy v současné době pokládat peněžité plnění ve výši šestinásobku cen odňatých nemovitostí stanovených v souladu s vyhláškou č. 182/1988 Sb. (ve znění vyhlášky č. 316/1990 Sb.).

22. Toto navýšení základní hodnoty náhrad vyplývajících z § 28a zákona č. 229/1991 Sb. a vyhlášky č. 182/1988 Sb. je namíste provést ve všech případech, v nichž jsou aktuálně splněny předpoklady poskytnutí peněžité náhrady ve smyslu § 16 odst. 1 zákona č. 229/1991 Sb., tedy zejména existence dosud neuspokojeného restitučního nároku. Zjištění dalších mimořádných okolností, ať již na straně oprávněné, či povinné osoby, není pro provedení shora popsáního zvýšení nezbytné. Specifika konkrétního případu mohou nicméně zcela výjimečně opodstatňovat odchýlení se od vypočtené hodnoty v tom nebo onom směru.

23. Pro účely nyní posuzované kauzy z uvedeného tudíž vyplývá, že dovolatelkou akcentovaná absence mimořádných okolností nevylučuje zvýšení žalobcem požadované finanční náhrady shora popsáním způsobem. Posouzení, zda žalovanou předestřené skutečnosti zakládají důvod k výjimečné modifikaci zvýšené hodnoty finanční náhrady ve smyslu § 16 odst. 1 zákona č. 229/1991 Sb., ponechává Nejvyšší soud na uvážení soudů nižších stupňů v dalším řízení.

24. K argumentaci nerovností oprávněných osob, z nichž některé již obdržely náhradu podle doslovného výkladu § 28a zákona č. 229/1991 Sb., odkazuje dovolací soud na (nosné, a tedy podle čl.

89 odst. 2 Ústavy České republiky závazné) úvahy Ústavního soudu vyslovené v bodě 79 nálezu [Pl. ÚS 21/19](#), dle nichž zmírňování majetkových křivd trvá již 30 let na základě ne vždy zcela vhodné právní úpravy, a v praxi proto nelze plně očekávat, že rozhodnutí o přiznání restitučních nároků budou v každém případě naprosto přesně odpovídat abstraktní zásadě rovnosti, jejíž porušení je obecně závažným ústavněprávním nedostatkem. I vzhledem ke složitosti a časové náročnosti zákonodárského procesu, zvláště v citlivých restitučních otázkách, nelze očekávat, že oprávněným osobám budou přiznány naprosto stejně adekvátní náhrady v roce 1991 i v roce 2021.

25. Akcentuje-li dovolatelka skutečnost, že byla křivda způsobena právním předchůdcům žalobce zčásti odčiněna převodem odpovídajících náhradních pozemků, je třeba podotknout, že tento fakt soudy nižších stupňů do svých úvah promítly a přiznanou peněžitou náhradu ponížily o cenu nemovitostí, jež byly takto žalobci vydány. V naznačeném směru tedy nelze odvolacímu soudu ani soudu prvního stupně vytknout žádné pochybení. Cena, za niž žalobce vydané nemovitosti následně odprodal, je pro účely předmětného řízení irelevantní, neboť náhradní pozemky převáděné podle zákona č. 229/1991 Sb. se záměrně ohodnocují podle cenových předpisů platných ke dni účinnosti daného předpisu (ke smyslu této fixace cenové hladiny viz blíže rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 7. 5. 2018, sp. zn. [28 Cdo 5721/2017](#), ze dne 14. 5. 2019, sp. zn. [28 Cdo 755/2019](#), a ze dne 9. 12. 2020, sp. zn. [28 Cdo 3455/2020](#)).

26. Jelikož nicméně způsob, jakým Městský soud v Praze vyčíslil peněžitou náhradu ve smyslu § 16 odst. 1 zákona č. 229/1991 Sb., neodpovídá výkladu podanému nyní Nejvyšším soudem, nezbylo než konstatovat nesprávnost právního posouzení věci odvolacím soudem (§ 241a odst. 1 o. s. ř.) a přikročit ke zrušení napadeného rozsudku potud, pokud bylo jeho výrokem I. potvrzeno částečné vyhovění předmětné žalobě, a v akcesorických výrocích II. i III. o nákladech řízení. Dovolací soud současně zrušil též rozsudek soudu prvního stupně, jenž se opírá o stejné právně-kvalifikační úvahy, ve výroku I. i nákladovém výroku III. a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243e odst. 1 a 2 o. s. ř.).

27. Soudy nižších stupňů jsou podle § 243g odst. 1, části věty první za středníkem, o. s. ř. ve spojení s § 226 o. s. ř. vázány právními názory dovolacího soudu vyslovenými v tomto rozhodnutí.